

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Tot voorttrekken geroepen

Zeg de kinderen Israëls, dat ze voorttrekken

Exodus 14:15b

Voorttrekken. Ja, zo luidde het bevel van de God Israëls tot het Israël Gods. God voert Zijn volk uit het Egypte der dienstbaarheid tot het Kanaan der rust. Dat zal echter gaan in een weg, gans anders dan het volk verwacht heeft. Een weg, niet naar menselijke berekening. Een weg, niet naar het vlees, niet naar de zin van dat volk. Een weg, die vol vraagtekens is. Want hoort, hoe het volk murmureert, als het daar staat ingesloten; opzij de bergen, vóór de zee, achter de vijand: "Hebt gij ons daarom, omdat er in Egypte geen graven waren, weggenomen, opdat wij in deze woestijn zouden sterven. Waarom hebt gij ons dit gedaan, dat gij ons uit Egypte gevoerd hebt? Het ware ons beter geweest de Egyptenaren te dienen, dan in deze woestijn te sterven". Doch:

Hoge wijsheid zijn Gods wegen.

Wijsheid, zonder eind noch paal.

Juist in deze weg, waarin het de mens onmogelijk schijnt, zal Gods naam op het aller luisterrijkst verheerlijkt worden in het verlossen van Zijn volk en in het ten onder brengen van de vijand. De Heere heeft Zijn volk Egypte uitgeleid door een hoge hand en een sterke arm. Daar hebben zij Zijn almacht aanschouwd en hebben er voor gebedd. Egypte achter zich. Kanaan vóór zich. Slechts enkele dagmarsen en zij zullen er zijn! Ziet daar gaat de wolk- en vuurkolom voor hen heen, die hen des daags en des nachts leiden en verlichten zal. Het volk ziet het, en is verblijd en verwonderd. Daarom Israël vrees niet, want:

God zal Zelf Uw Leidsman wezen,

Leren, hoe gij wandelen moet.

Doch, het wandelen achter deze hemelse Leidsman is naar het vleselijk verstand een weg van raadselen, een weg van vraagtekens. Het is een terugweg, een omweg. En verwonderd zien straks de pelgrims elkander aan en richten vragend de blikken naar boven, of ze zeggen willen: Wij moeten toch naar Kanaan, en wat nu? Ze zien zich tenslotte aan alle zijden ingesloten. Geen uitweg, althans niet naar menselijke berekening! En Mozes, Israëls leidsman? Met vragende blikken richt zich het volk tot hem. Hij hoort de murmuring, hij ziet die vragende blikken. Wat zal hij antwoorden op het geschrei van het volk? Hoort, daar spreekt hij tot het van alle zijden gevangen en bedreigde volk: "Staat vast en ziet het heil des Heeren, dat Hij heden aan ulieden doen zal, want de Egyptenaren, die gij gezien hebt, zult gij niet wederzien in der eeuwigheid. De Heere zal voor ulieden strijden en gij zult stil zijn!" Maar hoe kan Mozes zo spreken? Heeft hij misschien een geheime bondgenoot? Doch neen, want hij, die een vriend Gods genoemd wordt, heeft in de regel niet veel vrienden op aarde. Of zal hij zich misschien met de dappersten van zijn volk op de vijand werpen?

Doch neen! Mozes heeft geen wapenen, alleen maar een staf. Of weet Mozes misschien een geheime uitweg? Doch neen, want de bergen bieden geen weg, en de zee heeft geen pad. Doch Mozes kent een grote Mogendheid, waarvan hij getuigt in de 90ste Psalm: "Eer de bergen geboren waren, en Gij de aarde en de wereld voortgebracht had, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij God". En ook eer die prachtige piramiden gebouwd waren, was Hij dat reeds! Laat daarom het volk de ogen afwenden van de

Egyptische potentat en ze opheffen tot de Potentaat aller potentaten. En daarom spreekt de Heere: "Wat roept gij tot Mij? Zeg de kinderen Israëls, dat zij voorttrekken". Zie hier het Goddelijk bevel, gericht tot een volk, dat het Pniëlsvolk genoemd wordt. Een volk uitgeleid uit Egypte door een sterke arm. Maar hier, het van alle zijden bedreigde en benauwde volk. Voorttrekken! Maar hoe kan dat geschieden? Dat gaat door de weg van de zee. De zee, beeld van de levensvolheid, die in God is, maar voor Israël betekent het de dood, althans zo laat het zich aanzien. Dat gaat bij het licht, dat God ontsteekt, bij het licht van Die hemelse Leidsman, de vuur- en wolkolom. Dat gaat, met de staf, die God hen verleent, de staf des geloofs. Zo toch lezen we in Hebr. 11, waar deze geschiedenis wordt toegespitst, namelijk door het geloof zijn ze de Rode Zee doorgestaan. En waartoe zal nu dit bevel worden volvoerd? Dat zal zijn tot een omkomen van Farao; tot een omkomen van de vijanden. Want in datzelfde Hebr. 11 staat: "Hetwelk de Egyptenaren ook beproevende, zijn verdrinken". Maar ook, dat gaat naar het land dat God hen wijst en tot het zingen van het lied van Mozes. Gelijk Israëls reis, zo is ook onze reis! Voor Gods volk is het een uitleiding uit het Egypte der dienstbaarheid. Is het een verlost worden van de helse Farao. Is het een heen leiden naar het hemelse Kanaan. Doch ook deze weg is vaak een weg vol vraagtekens, wanneer we op onszelf en op de weg, die voor ons ligt, zien. Dat zal dan ook zeggen, dat de weg, die de Heere met Zijn volk houdt, een kruisweg is. Want Gods weg loopt dwars door onze weg, door onze voornemens en beschouwingen heen, en hier wordt het kruis gevormd. Het is een weg door de zee van beproeving en een pad door tegenheden. Doch: Gij leidde Uw volk als een kudde aan de hand van Mozes en Aaron", om dan aan het eind te zingen

het lied van Mozes en het Lam. We zijn het nieuwe jaar weer binnengegreden. Onvermoeid vooruit! Er is geen stilstand. De rusteloze tijdstroom voert ons voort. Onze reis is een zeer snelle reis. Mozes zegt: "Wij vliegen daarheen". En dan het einde komt zeker. Het einde komt spoedig! Het einde komt onverwacht! De grote vraag is dan maar: behoren we tot dat Israël Gods? Dat weet van de dienst en het gevangenhuis der zonde en wereld, maar ook uitgeleid te zijn uit deze Egyptische dienstbaarheid, en van de Rode Zee van Jezus dierbaar bloed en de weg, die de Heere met Zijn volk houdt! Dan treden we voorwaarts op het pad, dat leidt naar het hemelse Kanaan met het reislied op de lippen en in het hart:

*Gewis hoe hoog de nood mag gaan,
God zal Zijn vijands kop verslaan;
Die haar'gen schedel vellen.*

Gode tot lof en Zijn Israël tot eeuwige verlossing.

Wijlen Ds. C. Smits

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Van de administratie

In dit eerste nummer dat in het jaar 2000 verschijnt kunnen we weer doorgeven dat we 3 nieuwe abonnees konden inschrijven. Aan giften voor ons blad ontvingen we f 65,-. Voor de school in Dundas ontvingen we een drietal giften, nl. f 200,- van de Chr. Geref. Kerk van Katwijk, f 100,- van de kerk van Noordeloos en f 250,- van de kerk van Dordrecht-Centrum. Voor alles, ook namens het bestuur van de school heel hartelijk dank. We waren altijd gewend om bij verschijning van het eerste nummer mee te delen dat u binnenkort de acceptgirokaarten voor betaling van het abonnementsgeld van de volgende jaargang, tegemoet kon zien. Dit zal deze keer nog niet het geval zijn. De reden hiervan is dat het adres van de administratie D.V. over enkele weken zal veranderen, waardoor ook de acceptgirokaarten met het nieuwe adres later gedrukt kunnen worden. Zij zullen waarschijnlijk pas in februari worden verzonden.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Inhoud.

Naast vervolgstukken van de gebruikelijke series is het tweede deel van de op de ambtsdragersconferentie te Dordrecht gehouden lezing van oud. M. Baan uit Middelharnis geplaatst.

Ds. P. den Butter.

Nu we dit schrijven heeft ds. P. den Butter al weer tweemaal voor mogen

gaan in de gemeente van Middelharnis. De Heere heeft het bijzonder wel willen maken. Het is heel wat na omstreeks een half jaar uitgeschakeld te zijn geweest weer zelf te mogen voorgaan.

Dan is er reden tot blijdschap en verwondering. Het is gebleken dat de Heere een Waarmaker van Zijn Woord is. Wat Hij had beloofd, heeft Hij ook gedaan. De Heere geve dat te zijner tijd al de ambtelijke arbeid weer hervat zal mogen worden alsmede de arbeid voor ons blad.

Ds. K. Visser.

Ds. K. Visser moest plotseling in het ziekenhuis in Gorinchem worden opgenomen omdat hij thuis buiten bewustzijn was geraakt. Hij mag nu weer thuis zijn, maar moet rust houden. Hij heeft zijn bijdrage voor ons blad ondanks alles nog mogen verzorgen. We hopen dat de klachten wat het hartritme betreft zich niet zullen herhalen en dat hij spoedig weer wat ambtelijke arbeid zal mogen gaan verrichten. Van harte Gods nabijheid toegewenst.

Het jaar 2000.

Na de Kerstdagen hebben we de jaarwisseling mogen meemaken. Het worde beleefd in het nieuwe jaar wat staat in Psalm 121: 2 "Mijn hulp is van den HEERE, Die hemel en aarde gemaakt heeft."

Verschijningsdatum volgende nummer.

Het volgende nummer zal D.V. 20 januari 2000 verschijnen. De volgende afleveringen van ons blad daarna gewoon weer iedere veertien dagen.

AvH.

John Brown - "Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven" (27)

We zagen in het vorige artikel dat Christus alleen hét Leven is. En dat Hij alleen in staat is uit de staat des doods te verlossen. Hij is het Die ons alleen met God kan verzoenen. O dat ons hart uit mocht gaan naar deze Christus die de Vorst des Levens is.

Ds. Brown schrijft: "Och, het is droevig, dat Christus zo weinig gebruikt wordt en dat zovelen de Fontein van de levende Wateren verlaten en zich gebroken bakken uithouwen die geen water kunnen houden, en dat ze ver-

smaden, verachten en laag schatten het Evangelie van Christus, die het leven en onsterfelijkheid aan het licht brengt. Och! Of deze opmerkingen hen, die nooit enige veranderingen in zichzelf hebben bevonden, kon bewegen, om te lopen tot Jezus Christus, en van Hem gebruik te maken tot het leven." Daartoe beveelt John Brown aan de Christus aan te roepen; Hem te vragen of Hij hen gevoelig wil maken voor hun dodigheid en hen wil opwekken uit hun doodslaap. Brown

dringt sterk aan om geen andere hulp te zoeken. Alle andere hulp is ijdel en tevergeefs! O doden vraag of Hij uw zielen wil trekken tot Zijn wonderbaar Licht.

Wij weten dat de Heere Jezus in Zijn afscheidsrede Zich in de eerste plaats tot Zijn discipelen richtte. "Dewijl dit tot de discipelen gesproken is, waarvan wij vaststellen, dat ze gelovigen geweest zijn, zo zal het ons grond geven om daarvan te spreken ten opzichte van de gelovigen." Ds. Brown noemt daarna enkele punten op die de gelovigen ten harte dienen te nemen. Zij zijn immers zonder Christus niets. Zonder Hem kunnen zij niets doen. En het is waar dat zij, hoewel zij van dood levend zijn geworden, dikwijls vlagen van dodigheid hebben. De dichter van Psalm 119 bidt om verlevendigd te worden.

We denken aan de berijming, aan het 88e vers dat luidt:

*Gun leven aan mijn ziel, dan looft mijn mond
Uw trouwe hulp; stier mij in rechte sporen;
Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond,
Dat, onbedacht, zijn herder heeft verloren;
Ai, zoek Uw knecht, schoon hij Uw wetten
schond;*

Want hij volhardt naar Uw geboën te horen.
De praktijk van alledag bevestigt het, dat Gods kinderen menigmaal het spoor bijster zijn en soms maanden dodig gesteld zijn. Daarom is het zonodig te bidden: "Laat mijn ziel leven, en zij zal U loven."

Ds. Brown zegt dat Gods kinderen dikwijls zo zwak en onbekwaam zijn om verzoeken het hoofd te bieden. "Ze zijn menigmaal zo neergedrukt door moedeloosheid, vanwege de kracht des tegenstands, die zij van alle kanten ontmoeten en vanwege de menigvuldige teleurstellingen in hun verwachting. Zij zijgen neer in de wegen des Heeren en kunnen niet door de zwaarigheden henen gaan, maar liggen menigmaal stil."

Als zij dagelijks strijden en geen overwinningen zien, dan worden zij moedeloos. Ja menigmaal zijn ze als doden, gevangen geleid in ketenen van ongeloof. Dit alles en nog veel meer doet ons verstaan dat de gelovigen hartversterkende opwekkingen nodig hebben. Die opwekkingen kunnen en zullen alleen gegeven worden door de Heere Jezus, die hét Leven is. We kunnen ons afvragen, waarom de Heere zulke diepe wegen gaat met Zijn volk. Hij doet dit, opdat zij nederig gehouden worden en zouden weten dat zij gebrekkige schepselen zijn, die dagelijks uit Hem bediend moeten worden.

Er zijn echter meer redenen. We willen er enkelen noemen.

De Heere handelt zo met zijn volk, opdat zij veel de Heere zouden aanroepen die het leven is en veel Hem nodig mochten hebben in heel hun leven.

De Heere handelt zo met Zijn volk, opdat de hemel een hemel mocht zijn. De hemel is – aldus Brown – een plaats waar de vermoeiden rusten en de verdrukten verkwikking hebben.

De Heere handelt zo met zijn volk, opdat ze meer mochten leren het leven des geloofs en der afhankelijkheid van Hem.

De Heere handelt zo met Zijn volk, opdat Hij met onderwerping mocht worden erkend en gehouden voor een vrijmachtig God.

Wat is de Heere toch wijs. Laten wij de alleenwijze God aanroepen en vragen of Hij ons in al onze wegen wil leiden. Dat wij achter Hem aan mogen gaan door bezaaide en onbezaaide wegen. En stil te berusten in Zijn beleid!

Uit dit alles moge blijken, dat de gelovigen vaak treurend en kwijnend zijn, nademaal hun staat menigmaal nieuwe toevloeiingen des levens vereist.

Verder gaat Ds. Brown nog wat dieper op de vlagen van dodigheid in.

Hij zegt: Wij leren hieruit, dat er niets onder al deze vlagen van dodigheid zal

helpen zonder Christus; Niet

1. Al hun moeiten in en omtrent gewone middelen, bidden, lezen, horen, overdenken, samenspreken, enz.; zij zullen allen uitroepen, dat daaruit geen hulp is, want Hij is hét Leven.

2. Noch de buitengewone plichten als vasten, bidden en geloften te doen; deze zullen nooit een kwijnende, bezwijkende of ziekelijke ziel herstellen en levendig maken; want zij zijn Christus niet.

3. Ook zal een staat van hebbelijke genade, die in de ziel blijft, niet genoegzaam zijn om de zieke ziel te verfrissen en levendig te maken. (...) Alleen de nieuwe stralen van de Zon der gerechtigheid doen het verwelkende leven weer opademen.

We gaan afsluiten. Opnieuw werd duidelijk dat het geestelijk leven door de Heere Zelf onderhouden moet worden. Hij schenke ons allen Zijn genade voor het eerst of opnieuw. We blijven in onszelf straatarm. Luther zei: "Wir sind nur Bettler." We zijn slechts bedelaars. Dat bedelarme volk wordt evenwel door Jezus Zelf zaliggesproken. "Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen."

Ds. G.J. Capellen

Toezicht op de prediking (2)

De vorige maal heb ik aangegeven wat nodig is om toezicht te kunnen houden op de prediking.

Laten we verder gaan en nadenken over de prediking zelf. Toezicht op de prediker laat ik buiten beschouwing. Wie daar meer van wil weten die neme en leze het boek van ds. P.J. Huijser: „De ouderlingen en de prediker”. Toch ontkom ik er niet aan soms de prediker er bij te betrekken omdat prediking en prediker niet altijd van elkaar te scheiden zijn.

In de beroepsbrief hebben wij als kerkeraad o.a. beloofd de prediker ter zijde te staan in het weiden van de gemeente. Een predikant mag dan ook nooit een heerser zijn die alles voor het zeggen heeft en de rest mag zwijgen, hooguit knikken. De prediking, het moge duidelijk zijn, dient gebonden te zijn aan het Woord van God. Dat staat voorop. De kerkelijke belijdenis die op Gods Woord gefundeerd is, is van secondaire betekenis, zonder maar

enigszins de gedachte te willen voeden alsof secondair hier zou betekenen dat het niet van zoveel belang zou zijn. De zojuist genoemde ds. Huijser zegt: „Als formulering van de Schriftwaarheid tot onderwijzing in het geloof, als manifestatie van de eenheid des geloofs naar buiten en naar binnen en als onderscheidingsteken van de zuiverheid des geloofs tegenover dwaling en ketterij, heeft de kerkelijke belijdenis normatief gezag.” Tot zover Huijser. Tenslotte is de prediking naast Schrift en Belijdenis gebonden aan onze kerkorde n.l. art. 16, waarin o.a. staat dat tot de taak van de dienaar des Woords behoort, dat hij zal volharden in de bediening des Woords. Aan deze genoemde zaken is de predikant onvoorwaardelijk gebonden. Met nadruk wil ik onderstrepen, dat de predikant een dienaar van Het Woord is en geen dienaar van mensen.

Zijn gestalte bij de voorbereiding van de preek dient te zijn: „Spreek Heere

Uw knecht hoort". Een dienstknecht zal zich vrij moeten kunnen maken van mensen. Niet zijn oor laten hangen naar wat mensen graag willen horen of niet willen horen, maar luisteren naar wat de Heere zegt en niets anders willen dan de volle Raad Gods door te geven, zodat met Mozes gezegd kan worden dat dood en leven zijn voorgesteld; of met de apostel Paulus, dat ze rein zijn van het bloed van allen die onder hun gehoor hebben gezeten. Wel dient de predikant waakzaam te zijn om geen tijdloze preek te leveren. Juist in onze tijd en met name voor de jeugd dient hier rekening mee gehouden te worden. Hedendaagse prediking behoeft beslist niets af te doen van wat wezenlijk tot een goede preek behoort. Naar Paulus woord aan Titus blijft ook voor eind 1999 en zo God het geeft in het jaar 2000 en daarna gelden: „Betoon u zelf in alles een voorbeeld van goede werken, betoon in de leer onvervalsheid, deftigheid, oprechtheid. Het woord gezond en onverwerpelijk, opdat degene die daar tegen is beschaamd worde en niets kwaads hebben van u lieden te zeggen." Doordat onze eigen predikant door ziekte was uitgeschakeld hebben we 's zondags vele afwisselingen in voorgangers gehad. Dan valt direct op wie er b.v. vroeger in het onderwijs hebben gezeten.

De kinderen en de jeugd worden op hun niveau aangesproken en meerdere malen wordt in de prediking een appèl op hen gedaan. En als ik dan dinsdags op de catechisatie teruggrijp op wat die zondag daarvoor is verkondigd dan blijkt dat de jeugd het fijn vindt in de preek aangesproken te worden. En u bent het toch met mij eens, dat de jeugd voor de volle honderd procent tot de gemeente behoort. Daarom zijn we immers geen voorstanders van kindernevendiensten?? Broeders predikanten, denkt u a.u.b. aan de jeugd, ook bij het maken van uw preek! De jeugd in onze tijd heeft het echt moeilijk en velen zitten boordenvol met allerlei vragen ook op theologisch terrein. Ze lezen net zo goed als wij, dat er onlangs vanuit de archeologie, „bewezen" is, dat er van een uittocht uit Egypte door het volk van Israël geen sprake is geweest, laat staan een zwerftocht van 40 jaar door de woestijn en een binnentrekken via de Jordaan in het lang beloofde land. Is de Bijbel wel betrouwbaar? Als ik hieraan ga twijfelen, in hoeverre kan ik dan geloof hechten aan de God van de Bijbel. Nee, ik houd geen pleidooi

voor een preek op zondagsschool-niveau. Ook voel ik niets voor zogenaamde eigentijdse jeugddiensten. Dan zijn we onschifbaarlijk bezig! Ik juich het wel toe als er regelmatig preekbesprekingen met de jeugd plaatsvinden. Als er broeders zijn die moeten constateren dat dit in hun gemeente niet of nauwelijks plaatsvindt dan wil ik u dringend adviseren daar verandering in aan te brengen. Broeders ouderlingen, let erop dat de prediker in zijn preek de jeugd niet over het hoofd ziet. Let erop dat de korf niet te hoog hangt. Het voedsel mag dan van prima kwaliteit zijn, maar de kleintjes kunnen niet eten. Hoe beter het contact via de preek met de jeugd, hoe beter de catechisatie-uren zullen verlopen.

Waakt er ook voor, dat de taal op de kansel zijn deftigheid niet verliest. Kanseltaal is geen lage, platte of populaire omgangstaal. Iedere predikant heeft zijn eigen stijl en dat is goed.

Aan de andere kant, klopt er m.i. iets niet als b.v. een pas begonnen jonge predikant, hetzelfde taalgebruik hanteert als van een predikant die 40 dienstjaren achter de rug heeft. Dat in

aanpak van de preek je bij sommige predikanten geestelijk vaders en leermeesters ontdekt is wat anders. Vroeger hoorde je vaak zeggen : dat is er een, dat kun je wel horen, die heeft van Van der Schuit of van Wisse les gehad. Daar is m.i. niets op tegen.

In ieder geval zijn we het eens dat de prediking een zuiver en helder geluid moet voortbrengen en dat uit het gesprokene moet blijken dat er terdege studie aan voorafgegaan is. Echt bestudeerde preken vergen tijd, maar dat is geen verloren tijd. Broeders predikanten, neemt u er a.u.b. de tijd voor!! Broeders ouderlingen, ziet daar op toe; dat is echt heel belangrijk.

U moet de zuiverheid van de preken meten.

Welke norm hanteert u? Gevaarlijk wordt het als we onze norm geheel in ons beleven van de geestelijke zaken gaan leggen. Als God Zijn volk gaat onderwijzen zullen ze uiteindelijk allen hetzelfde leren en elkaar herkennen, maar de een zal ergens meer van geleerd kunnen hebben, dieper zijn ingeleid dan de ander.

Drs. M.H.Baan

Wapengebruik

In geloof, met overtuiging en ijver heeft men zich gezet tot de bouw van Jeruzalems muur. De vijanden zaten echter niet stil. Sanballat, die al eerder van zich liet horen, werd woedend toen hij van het gebeurde hoorde. Op zijn initiatief kwamen zijn ambtgenoten en soldaten uit Samaria samen. De verzamelplaats was vlakbij het bouwterrein. Sanballat was de woordvoerder. Spottend sprak hij: Wat doen deze amechtige joden? Ze zijn machteloos. Het groepje is maar klein en wat zal men presteren? Totale herbouw is uitgesloten. En het materiaal dat gebruikt wordt, is van zeer slechte kwaliteit. Ze beschikken alleen over verbrande stenen. Met die steenbrokken willen ze een nieuwe muur bouwen. Het zal me een muur worden! Straks stort alles in elkaar. Ze offeren aan hun God. Maar is Die machtig hen te helpen? Bij zijn honend spreken is het niet gebleven. Tobia, de Ammoniet, deed er nog een schepje bovenop. Sarcastisch merkte hij op: Ze bouwen wel een muur en het lijkt heel wat, maar als er een vosje met zijn poten tegen aanloopt of oploopt, valt de muur in elkaar. Een scherp wapen werd door de mannen

van naam en invloed gebruikt. Zo hoopten zij het hart van het volk te treffen en de bouw stop te zetten.

Het gehoorde moeten we niet onderschatten.

De beginwoorden van Sanballat zeggen veel, namelijk amechtige joden! Amechtig betekent buiten adem. Ze zijn gelijk aan iemand die hijgt naar lucht; geen stap kan verzetten en de hand niet kan opheffen. Van zo iemand kun je niets verwachten. Hiermee vergelijkt Sanballat de joden. Van alles komt niets terecht. Het is een verloren zaak.

Is bouwen ook nu een tevergeefse zaak? Deze vraag kan leven. Moedenemend is de werkelijkheid. De ideologieën heersen. Ze hebben alles mee. De wetenschap, de techniek, de publiciteitsmedia, de algemene opinie. In de kerken zijn kantelende gedachten. Theologisch, ethisch, sociaal is er afwijking van de bijbelse normen en waarden. Wat voorheen gold, is bijgesteld of afgeschreven, want het was slechts traditie. Men maakt schampere opmerkingen, wanneer het gaat over het opwerpen van een dam. De vloed zal er niet door tegengehouden of

gekeerd worden. Alle werk is zinloos. Wie de macht van de boze ziet en hoort en vervuld is met grote zorg, moet letten op Nehemia's gebeuren. Tegen spotternij kon hij niet op. Het hoogelach deed hem niet spreken. Tegenover het wapen van de spot, ging hij het gebedswapen hanteren. De getrouwe Heere laat nooit staan. Steeds geeft Hij de Geest der genade en der gebeden. Ootmoedig riep Nehemia de Heere aan: "Hoor, o onze God! dat wij zeer veracht zijn". Hij kan dit vragen, want de bouw is een zaak van de Heere. De Heere kan het opnemen voor zijn zaak en de tegenstanders zijn hun vijanden om 's Heeren wil.

Zo mag ook vandaag gewezen worden op 's Heeren Woord, wet, dag en dienst en de smaad, die Zijn liefhebbers overkomt. Het onvermogen, de bruutheid, ja alles wat treft, mag aan de Heere bekendgemaakt worden.

Van Nehemia lezen we nog meer. Hij vroeg om vergelding des Heeren. Hij bad om Gods wraak over de vijanden. De smaad die zij het volk hadden aangedaan, moest op hun hoofd wederkeren. Zij moesten in ballingschap gevoerd worden. Hun ongerechtigheid mocht niet worden bedekt met de mantel der liefde; hun zonde niet uitgewist voor 's Heeren aangezicht. Welk een verzoek aan de Heere! Bidden om hun eeuwige ondergang. Een wraakgebed zouden we zeggen.

De vraag kan zijn: Zo bidden mag toch niet meer? Want in het Nieuwe Testament komen we woorden van de Heere Jezus tegen, die wijzen op het tegendeel. Niet bidden om de ondergang, maar om het behoud. Hebt uw vijanden lief. Bidt voor degenen, die u geweld aandoen en die u vervolgen. En de Heere Jezus Zelf heeft aan het kruis gebeden voor Zijn vijanden: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. Toch leert het Nieuwe Testament dat door Jezus' komst geen verandering is gekomen. Striende woorden klonken. Het 'wee u' werd gehoord. Vlijmscherp was het woord: En gij Kapernaüm! die tot de hemel toe zijt verhoogd, gij zult tot de hel toe nedergestoten worden. In navolging van Zijn meester deed Paulus horen: Indien iemand de Heere Jezus niet liefheeft, die zij een vervloeking: Maran-atha! Hier gaat het niet om een persoonlijke wraak, maar een roepen om de vergelding door de Heere. Wanneer we Nehemia's gebed lezen, dient daaraan gedacht te worden. Er was bij Sanballat en zijn vrienden een felle haat tegen de God van

Jeruzalem. Zij gunden Hem geen eer. En daar de bouwers juist de Heere wilden eren en dienen, werden zij bespot en hun bouwwerk veracht. Wanneer er liefde is tot de Heere en Zijn zaak, zal de gehoorde en gelezen smaad leiden tot het gebed. Het gebed voor 's Heeren werk en onze zaligheid!

Rijs op, o God, rijds op; toon Uw gezag; Betwist Uw zaak, wees onze pleitbeslechter;

't Is meer dan tijd; gedenk, o hoogste Rechter,

Wat smaad de dwaas U aandoet dag op dag.

Ds. M.C. Tanis

Leven en werk van ds. W.C. Lamain (3).

Opleiding tot het leraarsambt.

Ds. W. den Hengst zou student Lamain lesgeven in Leiden. Het was een hele overgang van het Zeeuwse platteland naar Leiden. Op dinsdagavond en donderdagavond van 7 tot 10 uur gaf ds. W. den Hengst student Lamain les. Hij moest zeshonderd teksten uit het hoofd leren die betrekking hadden op de hoofdzaken van de dogmatiek. Na zes weken de catechisaties van ds. den Hengst bijgewoond te hebben moest student Lamain zelf catechiseren in het bijzijn van zijn leraar. In het voorjaar van 1925 kon ds. den Hengst vanwege ziekte geen les geven. Het classicaal examen (preparatoir examen) mocht een goed verloop hebben. Student Lamain mocht gaan oefenen in de kerken. Kort tevoren had de Generale Synode besloten tot een eigen theologische opleiding. De Commissie van Toezicht kreeg de opdracht naar een geschikt gebouw om te zien. Zolang dit er niet was werd er een zaaltje gehuurd in Leiden. In 1926 kon ds. den Hengst niet langer lesgeven. Er werd besloten tot het stichten van de Theologische School in Rotterdam, die geopend werd 13 januari 1927. Student Lamain woonde in Voorschoten. De school is klein begonnen: twee leraren, twee onderwijzers en twee studenten (Lamain en Heikoop).

Het spreken van een stichtelijk woord.

Vier jaar lang heeft student Lamain dit gedaan. De eerste keer was op zondag 21 juni 1925 te Boskoop. Veel ervaringen deed student Lamain op. Onder inwendige bestrijding was hij naar Genemuiden gegaan. Lamain vatte het plan op bij het overstappen in Zwolle een telegram te verzenden met 'verhindert'. Maar een ouderling van de gemeente Genemuiden sprak hem vrijwel direct aan met de vraag of hij de student was die die avond in Genemuiden moest voorgaan. Maar student Lamain mocht ondervinden

dat zijn hulp van de HEERE was. Die hemel en aarde gemaakt heeft. Ook op het gezelschap uit de kerk mocht alles meevallen. Een oude ouderling begon zijn dankgebed met het 'Onze Vader'. Na de eerste woorden wachtte hij even en sprak toen: 'Vader, U bent mijn Vader geworden, vijfendertig jaar geleden op de Zuiderzee.' Ook aan de andere bedieners voegde hij zaken toe die de Heere hem Zelf had geleerd. In Wageningen maakte hij het mee dat heel de kerkenraad van Opheusden aanwezig was met hun leraar ds. Van Oordt. Het mocht evenwel ervaren worden: Hij Die u roept is getrouw, Die het ook doen zal. In Scherpenzeel ontmoette hij de bekende ouderling Roest en zijn vrouw. Ook hier mocht het wonderlijk meevallen. Ook in Rijssen ging student Lamain voor. Daar waren nog 'moeders in Israel' waaronder Mientje Vrijdag. Student Lamain werd gedrongen zonder dit tevoren voorbereid te hebben te spreken over de Naam "Sterke God" uit Jesaja 9. Die Naam was aan de ziel van Mientje Vrijdag verkaart. In Rotterdam voelde hij zich als een jongske met vijf gerstebroden en twee visjes. Er waren immers veel goefende kinderen Gods. Een oude ouderling zei: We zullen wel voor je proberen te zuchten. Aangename gesprekken werden na de dienst gevoerd tot lering en onderwijzing. We lezen op blz. 83 "En dan in te leven en beseffen hoe nietig je bent en zo onbekwaam. Dan spring je niet zo hoog. Geplaatst voor zulk een gewichtig werk en van alle kanten bestreden, meer mensenvrees dan Godsvreze, dan is er meer betrekking om op de achterste bank te gaan zitten, dan een preekstoel op te gaan." Maar de Heere hielp door. De Heere bevestigde; "Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid." De Heere is getrouw in het vervullen van Zijn beloften. Het geldt: 'Gedenk aan 't woord, gesproken tot Uw knecht, waarop Gij mij verwachting hebt gegeven.'

Ds. A. van Heteren

Voor de Jeugd

Beste jongelui, ik dacht dat ik genoeg voorbeelden uit de bijbel had gegeven van jongeren, die de HEERE vreesden. Ze komen weliswaar allemaal uit het Oude Testament, misschien dat ik later nog eens een Nieuw

Testamentisch voorbeeld geef, zoals Timotheus.

Ik wil nu met jullie nadenken over vragen als: 'Hoe gaat dat dan, de HEERE leren kennen?' 'Wat voel je dan?' 'Langs welke weg gaat dat?' 'Is dat bij iedereen hetzelfde?' Oude vragen, die altijd weer nieuw zijn. Hebben deze vragen jouw belangstelling al gekregen?

Heilsorde

De manier waarop ik deel krijg aan het heil, dat Christus door Zijn lijden en sterven heeft verworven, wordt genoemd de heilsorde of ook wel de heilsweg. Probeer dat woord eens te onthouden. De heilsorde kun je vergelijken met een ketting. Een ketting is een eenheid, die bestaat uit verschillende schakels. Haal er één schakel tussenuit en de ketting valt uit elkaar. Zo is het ook met de heilsorde. Het zijn verschillende schakels, die onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn, waardoor de Heilige Geest mij doet delen in het heil in Christus. De verschillende schakels zijn: Roeping, wedergeboorte, bekering, geloof, rechtvaardiging, aanneming tot kinderen, heiligmaking en verheerlijking. Ik hoop in de komende artikelen deze schakels uit te leggen. Als er vragen over blijven, schrijf ze op of bel me op.

Uitverkiezing

Ik hoop dat jij je niet stoot aan het woord 'uitverkiezing'. Je weet wat het betekent. God heeft al van eeuwigheid bepaald welke mensen er zalig worden. Nu heeft de uitverkiezing alles te

maken met de heilsorde. Wat God in de eeuwigheid heeft besloten, gaat Hij hier op aarde uitvoeren. God doet dit langs een bepaalde weg. De zaligheid is verdiend en verworven door de Heere Jezus Christus, Die door God de Vader naar deze aarde is gezonden. De Heilige Geest gaat dit heil uitdelen aan de uitverkorenen. Een belangrijke tekst is Romeinen 8:30 'En die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt.' Zie je de eerste schakel van de heilsorde staan, de roeping. Zie je ook dat er iets voor staat, namelijk 'die Hij tevoren verordineerd heeft'. Voor wie God de zaligheid bepaald heeft, die zal door God ook geroepen worden. De uitverkiezing is de bron van de zaligheid. Daar vloeit alles uit voort. De uitverkiezing is het hart van de Kerk. Het is geen muur, waartegen jij je stoot, maar een poort. Juist, omdat er een uitverkiezing is, kun je nog zalig worden. God heeft immers recht om aan alle mensen voorbij te gaan, hen te laten in het verderf, waarin zij zichzelf hebben gestort. Heb jij dat wel eens beleden voor God? Heb jij wel eens gezegd: 'O God, ik heb nergens geen recht op?' 'Niet op gezondheid, op kleding, op eten, enz.' 'Geen recht op de verkondiging van het Evangelie voor verloren zondaren.' Jongelui, het is een wonder dat je nog leeft. Waar leef je voor? Is het jouw verlangen geworden, wat psalm 143 vers 10 jullie voorzingt: 'Leer mij o God van zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden. Gij zijt mijn God vat Gij mijn hand. Uw goede Geest bestier mijn schreden, en leid mij in een effen land.' Ontvang de hartelijke groeten van jullie vriend,

Ds. K. Visser, Werkendam

Waarom is het gebed de christenen van node? Daarom dat het voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert. Zo belijden onze vaders. Wij lezen dan ook in de verklaring van zondag 45 van Ds. J. v.d. Vlies "Waarom is het gebed de christenen van node? Wel gemeente het zou overbodig moeten zijn om op die zaak te wijzen. Laat ik dan één ding mogen zeggen: in de drukte van het leven, van het dagelijkse leven van de Heiland, de Heere Jezus Christus Zelf, lezen wij herhaaldelijk dat Hij naar een stille plaats ging, dat Hij naar een woeste plaats ging om alleen te zijn, om te bidden. Kent u daar ook iets in, van zulk een gebedsleven?

Wij moeten het maar toe gaan passen in onze levens. Hebt u een binnenkamer? Kent u iets van de moeite, van de ontzaglijke moeite van het worstelen voor God, het kruipen voor God? Wanneer je weleens moet ervaren dat de hemel van koper is, dat je gebed niet hoger stijgt dan de zolderbalken. O kent u er iets van, van dat worstelende kruipende leven?

Maar kent u er ook iets van, dat die binnenkamer een feestzaal mag worden wanneer de Vader Zich in Christus openbaart in het hart met Zijn goddelijk onderwijs, met Zijn goddelijke vertroosting, met Zijn goddelijke bemoedigingen? Waar zullen wij dat anders halen dan in de binnenkamer? Het ligt immers niet op straat gezaaid! God is vrij. Hij kan in het hartje Amsterdam midden tussen de mensenmenigte kracht in mijn ziel geven, Hij kan mij daar versterken, Hij kan mij daar vertroosten. God is niet gebonden aan de middelen.

Maar de meest gewone wijze van handelen van God is dat Hij ons in het verborgene onderwijst. Zo zegt de Schrift: "In het verborgene maakt Gij mij wijsheid bekend" (Psalm 51:8) "Zelfs bij nacht onderwijzen mij mijn nieren" (Psalm 16:7) dat is in de stilte, in de duisternis en in de eenzaamheid van de nacht.

Het gebed! Kunnen wij bidden! Het is de geweldige zaak van Romeinen 8, dat een hulpeloos volk mag getuigen: "En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijk zuchtingen" (Rom. 8:26).

Wie Ds. J. v.d. Vlies heeft gekend in zijn prediking, herkent hem onmiddellijk. Door Gods genade had hij een geheiligd geloofsinzicht in het voor-

Recensie

"Het Troostboek"

Met het verschijnen van het zesde deel van "Het Troostboek" een verklaring van de Heidelbergse Catechismus, door Ds. J. v.d. Vlies is de serie compleet. Het boek bevat 11 preken over de zondagen 45-52. De serie bestaat dus uit zes delen met in totaal 73 preken en kost totaal f 140,-.

Het afzonderlijke deel zes kost f 22,50 excl. de verzendkosten.

Met de behandeling van zondag 45 begint een nieuw gedeelte van de catechismus. Het is het derde deel, dat handelt over het gebed en dan wordt het volmaakte gebed, het Onze Vader, Die in de hemelen zijt behandeld.

naamste stuk der dankbaarheid, het gebed. Hartelijk bevelen wij het lezen van deze catechismus preken u aan, ook onze jonge mensen. In deze preken vindt u gezond bijbels, schriftuurlijk bevindelijk onderwijs voor uw ziel op reis naar de grote eeuwigheid. Wat hebben wij dat nodig in onze dagen, ook in ons kerkelijk leven.

De boeken zijn te bestellen bij:

Fam. J. Bassa

Menno van Coehoornsingel 2

2967 EC Langerak

Tel. 0184-601242

Mevr. W. v.d. Vlies

Oranjelaan 3, 3971 HD Driebergen

Tel. 0343-518970

Wij zijn bijzonder de fam. J. Bassa dankbaar, dat zij in staat werden gesteld om het voorbereidende werk te mogen doen om deze preken in boekvorm uit te geven. Moge de Heere door Zijn Geest onder het lezen van deze preken, het onderwijs rijk zegenen aan het hart tot eer van Zijn Naam, tot roem van Christus, tot troost in leven en sterven van verloren zondaren en zondaresen ook onder onze jeugd.

Elburg, Ds. J. Veenendaal

Onbegrijpelijke liefde

Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons liefgehad heeft, en Zijn Zoon gezonden heeft tot een Verzoening voor onze zonden.

1 Johannes 4:10

‘Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons liefgehad heeft...’

Dit is de taal van de apostel der liefde, Johannes, die deze woorden geschreven heeft. Het is ook de taal van al degenen, die God door genade hebben leren lief krijgen. Het zijn mensen die door het wonder van de wedergeboorte, andere mensen geworden zijn. De liefde Gods is in hun harten uitgestort. En dat doet hen oog krijgen voor de ‘onbegrijpelijke liefde’ die er in God is.

Want wie kan het begrijpen, dat God een van nature Hem hatend mens, liefheeft? Daar zijn in die mens helemaal geen redenen om hem lief te hebben. Veeleer het tegendeel. Daarom heeft God, om de mens toch lief te hebben, redenen gevonden in Zichzelf. En die redenen zijn de verheerlijking van Zijn Goddelijke deugden.

De mens is geschapen om God te verheerlijken. Maar de mens heeft gefaald. En nu gaat God, door Góð, Zichzelf verheerlijken. Wondervol mysterie! Als ik dit wonder vatten wil, staat mijn verstand vol eerbied stil. En om nu de mens lief te hebben zoals het behoort, dat wil zeggen: zonder dat één van Zijn deugden daarbij schade lijdt, heeft Hij Zijn Zoon gezonden, tot een verzoening voor onze zonden.

‘Hierin is de liefde, niet dat wij God

liefgehad hebben, maar dat Hij ons liefgehad heeft, en Zijn Zoon gezonden heeft...’

Nee, God heeft Zijn Zoon niet gezonden om te verderven, maar om te behouden. En opdat nu een zondaar behouden zou kunnen worden, eerlijk zalig zou kunnen worden, heeft God Zijn Zoon gezonden tot een verzoening voor onze zonden.

Hij heeft de menselijke natuur aangenomen. Hij is de broederen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonden. Hij heeft de zonden van Zijn volk op Zich genomen. Hij heeft de schuld betaald. Hij heeft de vloek gedragen. Hij heeft met één offerande een volkomen genoegdoening teweeggebracht. Toen Hij aan het kruishout, dat is het vloekhout, hing, en daar tot een vloek werd, zijn al de vloeken der wet op Hem uitgewoed. Het recht kreeg voldoening, Gods deugden werden bevredigd, God was voldaan. God werd door zijn Zoon gekend als een eeuwige gloed en een verterend vuur bij Wie niemand wonen kan, opdat een zondaar God zou kunnen kennen als een verzoend God en Vader in Christus Jezus. Opdat God tot die vloekwaardige zondaar zou kunnen spreken van heil en vrede; zou kunnen zeggen: Ik zal nooit meer op u toornen en nooit meer op u schelden. Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde. En daarom zal Ik u lief blijven hebben tot in eeuwigheid.

O God, U bent al mijn liefde waardig. Ik zal U nu ook eeuwig liefhebben. Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad.

Is dat ook uw taal, geliefde lezer?

Om achter dit heilgeheim te komen, dat God naar Zijn vreëverbond aan Zijn volk en kinderen bekendmaakt, moeten de zonden gekend worden, moet de vloek aanvaard worden. Dit moet alles eerlijk aan God beleden worden. Want als de zonden niet worden gekend, beleefd, beweend en beleden, als de vloek niet wordt aanvaard, zodat ik mij Gods gramschap dubbel waardig weet, hoe zal die dierbare Borg betekenis voor mij krijgen? Daar is geen plaats voor in mijn leven. Er is veel ijdel roemen in een Jezus van vijf letters, door mensen die menen dat zij rijk en verrijkt zijn en geens dings gebrek hebben, terwijl zij niet weten dat zij ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt zijn.

Ga eerlijk met uw ziel om, opdat u straks niet voor eeuwig bedrogen uit zult komen. En als u uw oordeel thuisgekregen hebt, zoek er niet langs allerlei slinkse wegen onderuit te komen. Maar aanvaard het eerlijk. Dan wordt het aan uw kant omkomen. Dan moet de vloek worden gedragen. Eeuwig! Verdiend!

Wie zo zijn hoofd op het blok mag leggen, die wordt vrijgesproken van schuld en straf. Die krijgt een recht op het eeuwige leven.

Die mag, door het geloof, God zien van aangezicht tot aangezicht.

Diens ziel is gered. Die kan zingen:

Gij hebt Uw land, o HEER’,

die gunst betoond,

Dat Jakobs zaad opnieuw in vrijheid woont;

De schuld Uws volks hebt G’ uit Uw

boek gedaan;

Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan;

Gij vindt in gunst en niet in wraak Uw lust;

De hitte van Uw gramschap is geblust...

Zalig, wie dat gelovig beleven mag.

*Uit: Ds. H.C. van der Ent,
Onbegrijpelijke liefde, blz. 83-85*

Boekbesprekingen

Christien de Priester, **Leven uit Hem**, 72 blz., f 12,50, Uitgeverij den Hertog, Houten.

Een bundel gedichten waarin het lijden en sterven van Christus centraal staat. Ook deze bundel zal zijn weg wel weten te vinden onder hen die eerder verschenen dichtbundels van Christien de Priester wisten te waarderen.

C.H. Spurgeon, **Pastorale adviezen**, deel 1: 222 blz., deel 2: 216 blz., deel 3: 210 blz., prijs per deel f 28,50, alle

drie de delen samen f 75,-, Uitgeverij De Banier – Utrecht. Spurgeon heeft de bijnaam 'Prins der predikers'. Vanaf 1856 gaf hij thuis les aan studenten, vanaf 1870 deed hij dit in een eigen gebouw waar hij lezingen hield, die gepubliceerd zijn. In 1956 verscheen het eerste deel van deze lezingen in een Nederlandse vertaling. Dit deel bevat 13 lezingen. In 1973 verscheen een tweede deel. Het derde deel was nog niet eerder gepubliceerd. Het draagt een ander karakter dan de eerste twee delen. Het eerste deel handelt voornamelijk over de vorm en inhoud van de prediking. Het tweede deel gaat voornamelijk over de manier waarop de preek gebracht dient te worden. Het derde deel gaat over illustraties en anekdotes waar de prediking mee verlevendigd kan worden. Spurgeon waarschuwde wel hier niet teveel gebruik van te maken. Hij verdedigde het met te verwijzen naar de gelijkenissen die de grote Profeet en Leraar Zelf gebruikte in Zijn onderwijs. De lezingen van Spurgeon zijn uiteraard gedateerd. Toch kunnen toekomstige predikers en zij die al predikant mogen zijn hun winst doen met de vele behartenswaardige pastorale adviezen die nu opnieuw zijn verschenen. In deel twee schrijft Spurgeon over bekering als doel van de prediking. We willen een citaat geven dat wij aantreffen op blz. 204 van deel 2 "Leg de geestelijke zin van de Wet bloot, evenals onze Heere dat deed en toon aan hoe zij door zondige gedachten, bedoelingen en denkbelden wordt overtreden. Door middel hiervan zullen vele zondaars in hun hart

worden getroffen. De oude Robbie Flockhart placht te zeggen: 'Wij zullen vergeefs proberen te naaien met de zijden draad van het Evangelie, als wij daarvoor niet de weg banen met de scherpe naald van de Wet.' De Wet gaat voorop als een naald en trekt dan de draad van het Evangelie achter zich aan. Preek daarom over zonde, gerechtigheid en over het toekomstige oordeel. Woorden als die van de eenen-vijftigste Psalm moeten dikwijls worden verklaard: wijs erop, dat God naar waarheid vraagt in het binnenste en dat reiniging met offerbloed beslist nood-

zakelijk is. Richt u tot het hart. Onderzoek de wonde en betast de gevoelige plaatsen van de ziel. De scherpe onderwerpen mogen niet achterwege worden gelaten, want de mensen moeten worden gewond, voordat zij kunnen worden genezen, en gedood, voordat zij kunnen worden levend gemaakt. Niemand zal ooit het kleed van de gerechtigheid van Christus aandoen, voordat hij van zijn vijgenbladeren is ontdaan en hij zal zich niet wassen in de bron van de genade, voordat hij zijn onreinheid inziet."

*Hun blijdschap zal dan onbepaald,
Door 't licht dat van Zijn aanzicht straalt,
Ten hoogsten toppunt stijgen
(Psalm 68:2 ber.)*

Met ontroering hebben wij kennis genomen van het plotseling overlijden van onze zeer gewaardeerde voorzitter,

Dhr. H.G. Mijnders

in de leeftijd van 52 jaar

Wij herinneren ons zijn organisatorische inbreng, zijn betrokkenheid op het zendingswerk in China en zijn warme persoonlijkheid met dankbaarheid. Wij wensen zijn vrouw en kinderen van harte de nabijheid van de barmhartige en medelijdende Hogepriester Jezus Christus toe.

het bestuur van de stichting Bonisa-zending,

ds. W van Vlastuin, tweede voorzitter
ds. J.D. van Woerden, secretaris
mw. M.A. Mijnders-van Woerden, penningmeester
dhr. A.L. de Boo
ds. J. Slagboom

Lisse, 1 januari AD 2000

Inhoudsopgave Bewaar het Pand 1999

MEDITATIES

Tekst	Schrijver	pagina			
Psalm 86 : 11b	Ds. H.C. van der Ent	181	Mattheus 7 : 14	Ds. N. de Jong	129
Psalm 73 : 24b	Ds. M. Vlietstra	105	Markus 3 : 29	Ds. M. Vlietstra	13
Psalm 56 : 10b	Ds. N. de Jong	173	Lukas 1 : 32,33	Ds. H.C. van der Ent	197
Psalm 102 : 28a	Ds. P. van Zonneveld	1	Lukas 24 : 27	Ds. M. Vlietstra	65
Spreuken 23 : 26b	Ds. M. Vlietstra	113	Johannes 18 : 33b	Ds. M. Vlietstra	57
Jesaja 40 : 8	Ds. H. van Leeuwen	149	Johannes 18 : 35b	Ds. M. Vlietstra	49
Jesaja 64 : 1a	Ds. D. Slagboom	189	Handelingen 4 : 31	Ds. M. Vlietstra	97
Jesaja 26 : 1	Ds. D. Slagboom	157	Romeinen 5 : 10	Ds. H.C. van der Ent	137
Jesaja 26 : 1	Ds. D. Slagboom	165	1 Petrus 4 : 18	Ds. M. Vlietstra	21
Obadja : 17	Ds. M. Vlietstra	89	1 Petrus 4 : 18a	Ds. M. Vlietstra	33
Obadja : 17a	Ds. M. Vlietstra	73	1 Petrus 4 : 18	Ds. M. Vlietstra	41
Obadja : 17	Ds. M. Vlietstra	81			
Mattheus 7 : 13	Ds. N. de Jong	121			

VAN DE REDACTIE

Titel	pagina		
Het jaar 1999	2	Gedenkboek Tholen 50 jaar Chr. Geref.	106
Chr. Geref. Kerk Barendrecht 100 jaar	2	Najaarsconferentie voor ambstdragers	114
Afscheid Ds. M.C. Tanis	14	Ds. A. Baars	114
Bevestiging en intrede kand. Drs. J.M.J. Kievit	14	Ds. P. den Butter	114
Ziekte Ds. P. den Butter	22	Ds. P. den Butter	122
Ziekte Ds. P. den Butter	34	Ds. P. den Butter	130
School in Dundas en Hamilton	34	Ds. J. Veenendaal	114
Mevr. Beekhuis verhuisd	34	Ontmoetingsdag op Urk	122
Ontmoetingsdag Sliedrecht	50	Ontmoetingsdag op Urk	130
Ds. P. den Hartog overleden	50	Verontrustende ontwikkelingen	130
Oikodomè	50	Overlijden ouderling J. Huisman te Nieuwkoop	138
Ontmoetingsdag Sliedrecht	58	Urk en Vlaardingen	138
Ontmoetingsdag Sliedrecht	66	Bijbel kwijtgeraakt	138
Meerkerk	74	Schooldag 1999	138
Gedenkboek B'drecht 100 jaar Chr. Geref. Kerk	74	Ambtsdragersconferentie te Dordrecht	158, 166
Pinksterappel Ned. Herv. Grote Kerk Weesp	82		174, 182, 191
Urk, Bevestiging en intrede kand. A.A. Egas	82	Promoties Apeldoorn	158
Urk, Bevestiging en intrede kand. A.A. Egas	90	Toogdag Gereformeerde Bijbelstichting	158
LCJ opbrengst landelijke fietsdag	82	Ds P. van Zonneveld	182, 190
In de Rechte Straat	90	Ds. P. den Butter	190
Zendingsdag Elburg	98	Kerst dagen en jaarwisseling	198
Zendingsdag Elburg	114	Jaarvergadering GOLV	198
Zendingsdag Elburg	130	Zending	199
Urk, Eben Haëzer	106		

ARTIKELN

Drs M.H. Baan	Toezicht op de prediking (1)	202	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (15)	98
Ds J.P. Boiten	Generale Synode van Haarlem-Noord (6)	4	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (16)	106
Ds J.P. Boiten	Generale Synode van Haarlem-Noord (7)	15	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (17)	116
Ds J.P. Boiten	Generale Synode van Haarlem-Noord (8)	23	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (18)	122
Ds J.P. Boiten	Generale Synode van Haarlem-Noord (9)	36	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (19)	131
Ds J.P. Boiten	Generale Synode van Haarlem-Noord (10)	43	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (20)	139
Ds J.P. Boiten	Generale Synode van Haarlem-Noord (11-slot)	53	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (21)	151
Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (5)	3			
Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (6)	14	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (22)	167
Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (7)	22	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (23)	174
Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (8)	34	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (24)	182
Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (9)	45	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (25)	191
Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (10)	50	Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (26)	199
Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (11)	66	Ds G.J. Capellen	Kennis en kennen is twee	59
Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (12)	75	Niels van Driel	Waak en wees wakker"	183
Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (13)	83	Ds A. van Heteren	Afscheidsdienst Ds M.C. Tanis	27
Ds G.J. Capellen	John Brown Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (14)	90	Ds A. van Heteren	Bekering kan geen uitstel lijden	60
			Ds A. van Heteren	Bevestiging Ds H. Polinder	154
			Ds A. van Heteren	Bevestiging en intrede	
				Drs A. v.d. Zwan	67
			Ds A. van Heteren	Bevestiging en intrede	

Ds A. van Heteren	Drs J.M.J. Kieviet	24	Ds A. van Heteren	Leven en werken van	
	Bevestiging en intrede			Ds. W.C. Lamain (2)	201
	kand. B.L.C. Aarnoudse	84	Ds A. van Heteren	Naarden	160
Ds A. van Heteren	Bevestiging en intrede		Ds A. van Heteren	Pesten	124
	kand. Drs A.A. Egas te Urk	108	Ds A. Stehouwer	Bevestiging van Ds C.J. Droger	
Ds A. van Heteren	De Zondag (De zondag bedreigd)	17		te Vlaardingen	153
Ds A. van Heteren	De nieuwe Bijbelvertaling (1)	35	Ds M.C. Tanis	... die Gij hebt van ouds -	
Ds A. van Heteren	De nieuwe Bijbelvertaling (2)	42		Barendrecht	177
Ds A. van Heteren	De nieuwe Bijbelvertaling (3)	52	Ds M.C. Tanis	De leiding des Heeren (1)	133
Ds A. van Heteren	De nieuwe Bijbelvertaling (4)	58	Ds M.C. Tanis	Verslagen, maar de gerichtheid	
Ds A. van Heteren	De nieuwe Bijbelvertaling (5)	76		op de Heere (2)	140
Ds A. van Heteren	De nieuwe Bijbelvertaling (6)	82	Ds M.C. Tanis	Belijden en pleiten (3)	152
Ds A. van Heteren	De nieuwe Bijbelvertaling (7)	100	Ds M.C. Tanis	De wonderlijke leiding	
Ds A. van Heteren	De nieuwe Bijbelvertaling (8)	115		des Heeren (4)	159
Ds A. van Heteren	De nieuwe Bijbelvertaling (9)	123	Ds M.C. Tanis	Ook schietgebeden mogen (5)	166
Ds A. van Heteren	De nieuwe Bijbelvertaling (10)	132	Ds M.C. Tanis	De goede hand van de Heere	
Ds A. van Heteren	De nieuwe Bijbelvertaling (11-slot)	141		opgemerkt en beleden! (6)	175
			Ds M.C. Tanis	Bouwen (7)	185
Ds A. van Heteren	De prediking van Robert Murray		Ds M.C. Tanis	Ten spijt van satan :	
	McCheyne (1)	126		Gods werk zál gelukken! (8)	192
Ds A. van Heteren	De prediking van Robert Murray		Ds M.C. Tanis	Een lijst van bouwers (9)	200
	McCheyne (2)	134	Ds M.C. Tanis	Niet vergeten	94
Ds A. van Heteren	De prediking van Robert Murray		Ds M.C. Tanis	Niet voorbij!	117
	McCheyne (3-slot)	142	P. Visscher	Verslag afscheid	
Ds A. van Heteren	Jaarwisseling	5		Ds P. van Zonneveld	107
Ds A. van Heteren	Leven en werken van		Ds K. Visser	SOW/SWO/SOS	203
	Ds. W.C. Lamain (1)	192			

VOOR DE JEUGD

Ds. K. Visser		Jozef	161
Inleiding	111	Gideon	170
Bedoeling van Bewaar het pand	118	Samuël	176
Bewaar het Pand activiteiten en EO jongerendag	125	David	184
Kan iemand al jong de Heere kennen?	134	Obadja	193
"Een godvrezende jongere" Izak	143	Sadrach, Mesach en Abed-Nego	201

ONTMOETINGSDAG SLIEDRECHT

Ds A. v.d. Weerd	De nood der kerk (1)	74
Ds A. v.d. Weerd	De nood der kerk (2)	87
Ds A. van Heteren	Voortgang ondanks	
	achteruitgang	77
Ds E. Hakvoort	Samenvatting van de	
	openingstoespraak	78
Ds B. de Romph	De Wijnstok en de ranken (1)	91
Ds B. de Romph	De Wijnstok en de ranken (2)	99
Ds M.C. Tanis	Korte samenvatting slotwoord	95

ONTMOETINGSDAG URK

Ds A. van Heteren	De volmaakte zorg van	
	de Goede Herder	158
Ds L.W. v.d. Meij	Opening toogdag	162
Ds A.A. Egas	Vrienden van	
	Bewaar het Pand	168

VARIA

Persbericht: Aktie vrijlating Christenen in Soedan	10	Chr. Geref. Kerk te Alphen aan de Rijn	46
Themadag Urk	19	Themadag ReVOKE	46
Chr. Geref. Bezinningskring binnen		Haamstede Conferentie 1999	54
de classis Leeuwarden	29	Adoptievereniging der Geref. Gezindte	54
Kadervormingsavonden LCJ	29	Luther over Goede Vrijdag en Pasen	61
Recensie : "Het Troostboek"	39	Smytegelt over Stille Zaterdag en Pasen	62
Persbericht: Congres "Over de grens!"	39	Jaarvergadering VGS	63
Zomerschool 1999 "Moslims en het evangelie"	46	Jaarvergadering " Samen alleen"	63

Oud-Vossemeer en Tholen	63	binnen classis Leeuwarden	144,186
Mussel : Ds. A. van der Maarl	63	Vijfde wintercursus van de SSNR	155
Persbericht : KOEH helpt vluchtelingen uit Kosovo in Zuid-Albanië	70	Toogdag GBS in Barneveld	155
Landelijke voorjaarsconferentie voor ambtsdragers	70	Uitnodiging familiedag	162
Bekering n.a.v. C.H. Spurgeon "Mijn bekering"	101	Haamstedeconferentie 2000	163
Spurgeon over het werk van de Heilige Geest	102	Jeugdappèl	163
GBS schenkt Oekraïense Bijbels aan stichtingen	111	(G)een boodschap aan Mohammed?	171
15e Haamstede Predikantenconferentie	111	Bijbelstudieconferentie LCJ	171
Ned. Stichting voor "Verpleegkundigen in Israël	119	Stichting Shaare Zedek	177
Deputaten Buitenlandse Zending	119	Meer dan 10.000 bezoekers voor de Chr. Geref. Website	178
Deputaten Geestelijke Verzorging Militairen	119,194,204	"Samen alleen"	178
Nadere Reformatiecongres 1999	127	Theologische Universiteit Apeldoorn	178
Koor - en samenzangavond	128	ReVOKE	178
Eerste deel Russische Matthew Henry gereed	135	KOEH start winterhulpactie	185
Hulp aan Turkije	144	Subsidie LCJ	204
Chr. Geref. Bezinningsdag			

BOEKBESPREKINGEN

Amstel, Ds. J. van	Voor het Kerstfeest	205
Bakker, Ds F.	"Gebedsgestalten" in het Hongaars	55
Belder, Ds J.	Petrus, Rondzendbrief aan vreemdelingen	19
Belder, Ds J.	Wat geloof ik van de Heilige Geest?	186
Bender, Corrie	Miriam	179
Blaak, W.H.	Verzamelde geschriften	48
Bonar, Andrew A.	Eens een vreemdeling	146
Boston, Thomas	Bekeert u tot Hem	96
Breevaart, Ds G. van de	De wapenrusting Gods	103
Bunyan, John	Eén ding is nodig	205
Bunyan, John, M.J. Ruissen	De Christinnereis	187
Bunyan, John, M.J. Ruissen	De Christenreis	187
Bunyan, John, M.J. Ruissen	De Heilige Oorlog	187
Calvijn, Johannes	Rechtvaardiging door het geloof	144
Dagboek voor kinderen	Kleine korrels	205
Dagboeken	Honingdroppels	179
Dagboeken	Leven en licht	205
Dagboeken	Voor Hart en Huis	179
Duijzer, P.H.	Brakel een braak liggend land	147
Edwards, Jonathan	Hij blijft Dezelfde	128
Ent, Ds H.C. van der	Onbegrijpelijke liefde	205
Erskine e.a., E.	De kennis der zaligheid	10
Florijn, B.	Ouders en kinderen	11
Genderen, Prof. dr J. van	De Bijbel en de Toekomst	55
Groe, Th van der	Ken Hem in al uw wegen	11
Groen Uitgeverij	Vriendschap is goud waard	103
Groeneweg-de Reuver, M.A.	Opklimmend uit de woestijn	144
Harinck, Ds C.	De HEERE is mijn Herder	145
Heuvel, Willem van den	De ster wees mij de weg	205
Hille, H.	Tot een scherpe dorsslede gesteld	11
Holten, F. van	Ziende de Onzienlijke	144
Hoogerwerf-Holleman, R.	Als het offer stilstaat	120
JBGG	Dit wonderlijke werk	187
JBGG	Opdat zij vrucht dragen	187
Jager, J. de	De Pelgrimsreis deel 2	47
Jongepier, Jan	Toegang tot het orgel	39
Klein-Vuijst, Drs L.C.	Rouwen om een kind	145
Kohlbrugge, Dr H.F.	De gouden scepter toegereikt	145
Koopmans, Frans	Vraagbaak bij verslaving	144
Korteweg, Ds P.	Uw heilleer	136
Kot, Arend	Gods wonderlijke genadewerk	55
LVSGS	Beeld en Boodschap	119

Leeuwen-van Haaften, G.W. van
 Lodenstein, J. van
 Luther, Maarten
 Matthee, Dalene
 Musser, Elisabeth
 Noort, C.L.M. van
 Prime, Samuel
 Reenen, Ds G. van
 Roos, G en W.B. Kranendonk
 Schoonebeek, Hanneke
 Schoot-van Dam, F. v.d.
 Schouten-Verrips, Ada
 Seldenrijk, Dr. R.
 Smijtegelt, B.
 Spurgeon, C.H.
 Spurgeon, C.H.
 Stouw, Elise G. van der
 Tholen, Chr. Geref Kerk te
 Velema, Ds J.H.
 Vermeulen, J.M.

Vlastuin, Ds W. van
 Vogelaar-van Amersfoort, A.
 Vreugdenhil, Mies
 Wal. Dr J. van der

Westrate, Ds J.C.
 Wijgerden-'t Lam, E.K. van
 Winslow, Mary

Naar Huis	179
Vrede op aarde	19
Een Toevlucht voor de Zijnen	63
Kring in een bos	178
Twee testamenten	179
Waarom mijn moeder?	104
De Kracht van het Gebed	54
De Koning in Zijn schoonheid	179
Door eeuwige armen gedragen	103
Open Gij mijn ogen	205
Licht en schaduw	10
Wolken	19
Zorg en omgang	205
De schat in de akker	63
De Heilige Geest	103
Rondom de enge poort	179
Hartje van glas	145
Uw naam bij elk geslacht doen kennen	104
Losse korrels	206
Het schoonste getuigenis	
(Uit het leven van Ds W.H. Blaak)	30
Het huwelijksformulier	171
Een schot door het raam	179
Het glazen huis	179
Psychische nood, Ambt,	
gemeente en hulpverlening	136
De Christus gepredikt	11
Mag mijn kind nog kleuter zijn?	29
Leven en sterven met Christus	119

**De RST
voor
kraamzorg
in uw
gezin?**

**Vraag de
folder aan en
schrijf u in**

RST
Reformatische
Stichting Thuiszorg

Raadhuisplein 45 - Postbus 154 - 3770 AD Barneveld
Telefoon (0342) 42 23 24

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van
de bemiddeling voor Kraam- en/of
Gezinszorg.
Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig
en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**
 Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

**De Vos
Boeken**

**Zoek bij
ons
uw Bijbel of
boek**

Verzending of
bezorging mogelijk
Bel 0184 - 412461

Thorbeckelaan 15
 3362 BL Sliedrecht

*Plaats uw
familieberichten
in Bewaar het Pand*

Hebt u kraam- of gezinshulp nodig.
bel ons dan:
0318 - 52 77 99

Voor hulpverlening dag en nacht
bereikbaar

Voor inlichtingen niet bellen tussen 16.00 en
19.00 uur. Laat u wel tijdig inschrijven!